near, to, at (अनुर्यत्समया P. II. 1. 15); अनुवनमशनिर्गतः Sk.; °नदि *Si.* 7. 24 near the river; प्राजिघाय कांतमनु मुग्धतरः 9. 55 to (प्रति); on or in, with the force of the locative; यदेतदस्यानुतटं विभाति 4. 39, 7. 1; तस्माद्गच्छेरनुकनखलं शैलराजावतीर्णां (जह्नोः कन्यां) Me. 50. **-10** In orderly succession, according to; अनुक्रमं in regular order; अनुज्येष्ठं=ज्येष्ठस्यानुपूर्व्येण in order of seniority; °पूर्वं; अनुरूपं =रूपस्य योग्यं Sk. **-11** Corresponding with, like, in imitation of; सर्वं मामनु ते प्रियाविरहजां त्वं तु व्यथां मानुभूः V. 4. 25; so अनुगर्ज् to roar after or in imitation of. **-12** Following, conformable to (अनुगत); तथैव सोऽभूदन्वर्थो राजा प्रकृतिरंजनात् R. 4. 12 (अनुगतोऽर्थो यस्य). **-13** With regard to, towards, in respect of; अर्घ्यदानमनु चोदितो वचः *Si.* 14. 53; साधुर्दैवदत्तो मातरमनु. **-14** On account of, by reason of (with abl.); समस्तो बत लोकोऽयं भजते कारणादनु । त्वं तु निष्कारणादेव प्रीयसे वरवर्णिनि ॥ Rām. As a separable adverb अनु is used only in the Vedas and means after, afterwards, later on, now, at this time, again, once more, then, and further. (The senses of अनु as given by G. M. are :—अनु वेदाध्ययनानुष्ठानसामीप्यपश्चाद्भावानुबंधसाम्याभिमुख्यहीनविसर्गलक्षणेषु ; *e. g.* वेदे अनुवाकः; अनुष्ठाने अनुतिष्ठति; सामीप्ये अनुमेघं वर्षति; पश्चाद्भावे तदनु; अनुबंधने अनुशेते; साम्ये अनुकरोति; आभिमुख्ये मातरमनुधावति वत्सः; हीने अनुहरिं सुराः; विसर्गे अनुजानीते ; लक्षणे अनुवनमशनिर्गतः). The senses of अनु may be thus expressed in verse:—आयामेऽपरभावे च (पश्चादर्थे) वीप्सायां साग्निधौ तथा । इत्थंभूते लक्षणे च भागसादृश्ययोरपि ॥ योग्यतायां तथा हीने तृतीयार्थे ह्यनुक्रमे । अर्थेष्वेतेषु बहुशो ह्यनुशब्दः प्रयुज्यते ॥.

अनुः Ved. **1** A man. **-2** N. of a son of Yayâti.

अनुक *a.* [अनु-कन् P. V. 2. 74, अनुकामयते इति अनुकः कमिता Sk.] **1** Greedy; desirous. **-2** Libidinous, lustful (as a lover). **-3** Sloping.

अनुकथ् 10 P. To relate after (some one else), mention subsequently.

अनुकथनं 1 Subsequent mention; आदेशः कथनं, अन्वादेशोऽनुकथनं Kâśi. on P. II. 4. 32. **-2** Relation, narration; discourse, conversation.

अनुक्रनीयस् *a.* The next youngest.

अनुकंप् 1 A. To take pity or compassion on, sympathize with, pity (with acc.); किमुज्जिहानजीवितां वराकीं नानुकंपसे Mál. 10; कथं ब्राह्मणीं मामनुकंपते Mk. 3; कंपसे नानुकंपसे 4. 8; with loc. also; सौहृदेन तथा प्रेम्णा सदा मय्यनुकंपसे Mb. — *Caus.* To pity &c.; शफरीं प्रथमा वृष्टिरिवान्वकंपयत् Ku. 4. 39.

अनुकंपक *a.* Pitying, taking compassion on, sympathizing with.

अनुकंपन *a.* One who pities, kind-hearted, compassionate. **—नं** Compassion, pity, tenderness, sympathy.

अनुकंपा [कंप्-अङ्] Compassion, commiseration, pity; with gen.; तेषामेवानुकंपार्थं Bg. 10. 11; or with loc.; भक्त्या गुरौ मय्यनुकंपया च R. 2. 63; or in comp.; भूतानुकंपा तव चेत् R. 2. 48; अनुकंपायां कन् P.V. 3. 76.

अनुकंपित *p. p.* Pitied; °आत्मन् having a compassionate spirit.

अनुकंपिन् *a.* Pitying (in comp.); sympathizing with.

अनुकंप्य *pot. p.* Pitiable, worthy of sympathy; किं तत्र येनासि ममानुकंप्या R. 14. 74; दुहितरमनुकंप्यामद्रिरादाय दोर्भ्यां Ku. 3. 76. **—प्यः 1** A courier, express messenger. **-2** An ascetic.

अनुकांक्षा Desire, wish.

अनुकाम *a.* [कामस्य सदृशः अनुरूपो वा] **1** Agreeable to desire, according to one's desire. **-2** [अनुकामयते कम्-अच्] Desirous, lustful. **—मं** *ind.* At will, according to desire or wish, as desired, at pleasure. **—मः** [अनुरूपः कामः] Proper or worthy desire; desire; °कृत् fulfilling one's desires.

अनुकामीन *a.* [कामस्य सदृशं अनुकामं; ख प्रत्ययः; अनुकामं गामी यथेष्टं गंता इत्यर्थः P. V. 2. 11 Sk.] Going at will or pleasure; one who acts as he pleases; अनुकामीनतां त्यज Bk.

अनुकाल *a.* [कालस्य योग्यः] Opportune, timely, adapted or suited to the time. **—लं** *ind.* Opportunely, on a proper occasion.

अनुकीर्तनं Act of proclaiming or publishing.

अनुकूल *a.* [अनुगतः कूलं तटं स्नेहादिबंधनं वा] **1** Favourable, agreeable (lit. following the bank or slope, according to the current, with the grain;), as wind, fate &c.; मंदं मंदं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वां Me. 9; शांत-°पवनश्च *S.* 4. 10; °परिणामा संवृत्ता *S.* 7; V. 3. 20. **-2** Friendly, kind, well or kindly disposed. **-3** Conformable to; pleasing, agreeable or favourable to, conducing to, capable of; oft. in comp.; स्पर्शानुकूला इव सूर्यकांताः *S.* 2. 7; अननुकूलोऽभिमानस्य K. 45 not inclined to pride; दर्शनानुकूलाहमस्य न वेति 197; कुशलविरचितानुकूलवेशः R. 5. 76 befitting, suitable. **—लः 1** A faithful or kind husband, (एकरतिः S. D. or एकनिरतः एकस्यामेव नायिकायां आसक्तः), a variety of नायक. **-2** 'Favourable to all,' epithet of Vishṇu. **—ला 1** N. of a tree (दंती) Croton Polyandrum. **-2** N. of a metre. **—लं 1** Favour, kindness; नारीणामनुकूलमाचरति चेत् K. P. 9. **-2** (Rhet.) A figure in which unfavourableness turns into kindness; अनुकूलं प्रतिकूल्यमानुकूल्यानुबंधि चेत् S.D.; कुपितासि यदा तन्वि निधाय करजक्षतम् । बधान भुजपाशाभ्यां कंठमस्य दृढं तदा ॥.

अनुकूलता-त्वं 1 Favour, conformity, kindness, good will; पवनस्यानुकूलत्वात् R. 1. 42 the wind being favourable. **-2** Prosperity.

अनुकूलयति Den. P. To conciliate, propitiate, act in a friendly way towards; (तं) अनुकूलयतींद्रोऽपि कल्पद्रुमविभूषणैः Ku. 2. 39; Ki. 13. 71; *Si.* 7. 11.

अनुकृ 8 U. **1** To do after or afterwards; follow; especially to imitate, do after or in imitation of, resemble, equal, copy (with gen.); ततोऽनुकुर्याद्विशदस्य तस्याः ... स्मितस्य Ku. 1. 44; इयामतया हरेरिवानुकुर्वतीं K. 10; अनुकरोति भगवतो नारायणस्य 6, 282; ननु कलभेन यूथपेरनुकृतम् M. 5; (also with acc.); सर्वाभिरन्याभिः कलाभिरनुचकार तं वैशंपायनः K. 76; शैलाधिपस्यानुचकार लक्ष्मीं Bk. 2. 8; बहुतरं भवंतमनुकरोति V. 5; Ms. 2. 199. **-2** To requite, recompense. **-3** To try on, adjust, adapt; बंधं ततोऽनुकुर्वीत Susr.

अनुकर *a.* Imitating. **—रः** An assistant.

अनुकरणं, -कृतिः *f.* **1** Imitation; स्वदीयसुचरितैकदेशस्यानुकरणं किलैतत् Mu. 7. **-2** Copy, resemblance, similarity; शब्दानुकरणं onamatopœia; अव्यक्तानुकरणस्यात इतौ P. VI. 1. 98; V. 4. 57; I. 4. 62; धूमोद्गारानुकृतिनिपुणाः Me. 69. **-3** Compliance; ओमित्येतदनुकृतिरस्म वै Taitt. Up.

अनुकर्तृ *m.* **1** An imitator. **-2** Actor, performer.

अनुकर्मन् *n.* **1** Imitation. **-2** [पश्चात्कृतं कर्म] A subsequent rite.